

D. O. M. A.
DISPUTATIO JURITICA

DE

CELEBERRIMO POTENTISSIMOQUE
IMPERIO ROMANO-GERMANICO,

in genere, & in specie

DE

IMPERATORE AUGUSTISSIMO,

Quem,

Magnifici Jctorum Ordinis permissu,

VIRO-PRÆSIDE

NOBILISSIMO, AMPLISSIMO, CONSULTISSIMO ET
EXCELLENTISSIMO,

DN. WERNERO THEODORO MARTINI,
Jcto & Antecessore hâc in Academia longè
Celeberrimo, Curia Electoralis, Consistorii Ecclesiastici,
Scabinatûs & Facultatis Juridicæ Assessoris
gravissimo,

Dn. Patrono ac Præceptore suo maximoperè colendo,

Publicè sistet ac defendere conabitur

Hans Heinrich à Käyn/
NOBIL. MISNIC.

In Auditorio Jctorum

Ad d. Aprilis. 1664. horis consuetis.

WITTEBERGÆ,

Literis, FRIEDRIGI WILHELMI FINCELL.

IMPERIO ROMANO

IMPERIO ROMANO

...

IN. NOMINE. DOMINI. NOSTRI.

JESU. CHRISTI.

Ad omnia Consilia, omnesq; actus semper
progredimur, (a)

Præloquium.

CRedo ego mirari quælibet, quid sit, quod, cum Ho-
ratij iudicio, materia Viribus, qui scribunt, æqua sumenda
sit, ego potissimum thema hoc elegerim, is cui neq; per æ-
tatem, neq; Ingenium, neq; auctoritatem tale liceat. Si qui-
dem Jus Publicum, ut loquitur Carolus Emmanuel Vizzanius, (b)
nihil humile in Republ. nihilq; vulgare contrectat, sed in eâ, al-
tissima quæq; suis consiliis atq; institutis formanda suscipit, ac
moderanda: quandoquidem in conservandâ religione, & cere-
moniis, Magistratuum officio constituendo, Imperio, armis, reli-
quisq; opibus muniendo, suum studium, industriamq; consumit.
Enimverò tali operi & materiæ de nostro Imperio, manus non ad-
movissem, nisi Patria fuisset. Magnum autem Patriæ, ac suavissi-
mum amorem, Romanæ illius eloquentiæ princeps Cicero, (c) egre-
giè verbis complectitur sequentibus: Nec locus tibi ullus dulcior
esse debet Patria: nec eam diligere minus debes, quod deformior
est, sed misereri potius. Imò dicit, (d) (quæ pia Ethnici vox:) Omni-
bus, qui patriam conservarint, adjuverint, auxerint, certus est in
cælo, & definitus locus, ubi beati ævo sempiterno fruantur. Hinc
stolidè admodum, & ineptè contemptores Patriæ, juxta Horatium
faciunt, dicentem:

Meo quidem iudicio non rectè sapit,
Qui spreis patriæ finibus terræ,
Alienam laudat, & moribus gaudet alienis.

Nec deterrete me debuit eorum iudicium, qui de Jure Publico in
Academiis tractari, & disputari posse negant. Metum enim facilè

A 2

excus-

(a) *l. 2. pr. C. de offic. Præf. Prator. Africa.* (b) *in, de Mandat. Principum, ad Alexandr. VII. Pontif. præfat.* (c) *Cic. lib. IV. epist. 9. fol. m. 59.* (d) *in Scip. Somn.*

excussit istum ipse Imperator, qui cupida LL. juventuti illud jus inculcat, (e) cum studii nostri duas esse positiones ait: nimirum Publicum & Privatum, eamque utilitatem, si Studiosi Juris se in eo studio eruditos ostendunt, pollicetur, posse Rempubl. Romanam in partibus ejus ipsis credendis per eos gubernari, (f) Ad Academiis enim, tanquam ad mercaturam publicam accedimus, non solum ea, quae ad nosmetipsos informandos, atque ad privatam propriamque indigentiam sublevandam faciunt, comparaturi, verum etiam ea, quae Reipubl., propter quam potissimum nati, prodesse possint: Hoc est scientia nostra, quae totus illuminatur mundus, ut egregiis hisce verbis commendat studia Imperator Fridericus I. (g) videatur & Johann: Limnæus (h) Christophorus Besoldus, (i) Dominicus Arumæus. (k) Nam si rem, donec in aulam vel regimen vocetur, differre quis velit, quis sponsor erit, tunc vires, occasionem & tempus addiscendi hæc juris latifundia suppeditatum iri? Dominus Carpozov. (l) Concedendum itaque erit Academiis, fundamenta juris generalia, leges & negotia Imperii jam transacta modeste & submisse profiteri, deque iis disputare ad informationem Studiosorum juris, & disciplinæ Politicæ explanationem uberiores; per hoc tamen nequaquam iis data, quin potius adempta sit potestas, negotia adhuc inter Partes controversia definiendi ac determinandi. Nam quis nescit longas Regibus esse manus, ac periculosum simul de illis scribere, qui possunt proscribere, Carolus ab Hagen, (m). Hoc ipsum etiam est, quod Divus LEOPOLDUS, modernus Romanorum Imperator, feliciter Regnans, in Capitulo sua Casarea, §. Wir sollen und wollen &c. sese ad instantiam Statuum jurato adstrinxit, se velle in ejusmodi temerarios taxatores & Obtretratores Pacis Osnabrugensis gravissimè animadvertere. Breviter; Regula ab Ulpiano (n) præscripta hic observari debet, ne omnia, neque quovis tempore, neque ab omnibus exactius trutinentur negotia publica,

(e) §. Hujus studij. 4. J. de J. & J. (f) §. ult. in f. Proem. Inst. (g) in famosissima Authent. Habita. C. Ne Filius pro patre. (h) de Jur. Publ. lib. 1. cap. 2. n. 11. (i) in Templo Justitiæ, quæst. 51. (k) ad A. B. disp. 1. §. 1. (l) in Jurispr. Eccles. lib. 2. def. 407. & in disp. 1. Fehd. quæst. 1. (m) lib. 1. jurispr. Publ. s. 1. n. 3. (n) in l. solem etiam. §. non verò 3. π. de offic. Proconsul.

ob debitum Magnatibus respectum, quorum interest non omnia
arcana curiosè nimis rimari, & scrutari. Interim, opera huic erit
danda juri, ne, cum in aulam aliquando veniamus, putemus, nos
esse translatos, in alium, ut ille ait, orbem. Sit itaq; bono cum Deo,
& pro ingenii modulo

MEMBRUM PRIMUM

DE

IMPERIO-ROMANO-GERMANICO.

IN. GENERE.

CONCLUSIO. I.

Romanorum Imperium est quarta & Ultima
illa Monarchia, à Spiritu Sancto in sacris literis
indigitata.

Exegesis.

DISQUISITURO mihi Sacrum nostrum & Romanorum Imperium
in mentem meritò venit Philosophorum dogma, quòd an res
prius, quàm quid sit, perpendi debeat. Hinc ne *ἀμείδιος* agere
viderer, ea, quæ probationis loco erant adducenda, præmittere hinc
volui. In examinandâ verò hæc quæstione & Theologi occupati
sunt, & Jcti ac Politici, cum horum Imperia tam arctis hinc inter li-
mitibus conjunguntur, ut tum suam quisq; feram venatur, cavere
neuter ubiq; possit, ne in alterius solum unquam ponat pedem. Con-
cedatur mihi ergò, postea quàm id rei affinitas postulat, hæc pote-
stas, ut in usum nunc meum ab aliis mutuum quid accipiam. Con-
stanter equidem affirmari hoc posse, quicquid etiam contrà moli-
antur Bodinus (o) & Vossius (p) cū suis asseclis, inde concludo, quia
nulli regno alij (præter illud, quod expressè à Daniele (q) quartum
dicitur, diversumq; est à præcedentibus) Symbola à Propheta ex-
pressa applicari possunt. Nunquam enim ad regnum, ab Alexan-
dri M. successoribus occupatum, Danielis verba, (quod Adversarii
quidem volunt) pertinebunt, vers. 40: Regnum quartum erit forti-

A 3

tudi-

(o) in *Method. Histor. cap. 6. & passim in libb. de Republ. præcipuè lib.
2. cap. 6. (p) in Isagog. Chronolog. p. m. 6. (q) cap. 2. v. 40. & seqq.*

rudinis ratione velut ferrum, & sicut ferrum conerit, sic coneret,
& comminuet omnia hæc : & quæ sequuntur apud Vatem hunc sa-
crum, dict. cap. 2. vers. 41. 42. & 43. Possem varia variorum adhuc
in diversas partes abeuntium argumenta jam recensere, sed cum in
solidum id deducere mei instituti non sit, supersedeo hoc labore, &
Lectorem harum rerum cupidum, compendii amore, ad doctissimi-
mas Excell. Dn. Ægidii Strauchij D. & P. P. Prælect. Publ. in Sleida-
num de IV. §. I. remitto. Antequam autem profus hinc abeam, i-
psorum Autorum testimonia subjungam, qui alium aliàs esse Na-
buchodonosori imprimis Visionis scopum, probare, communem
autem de IV. Monarchiis opinionem confutare conati sunt. Sici-
gitur Bodinus (r) ait : Habet enim (hæc opinio) propè infinitos Bi-
bliorum interpretes : Habet è junioribus Martinum, Melanchthonem,
Sleidanum, Funccium, Onuphrium, rerum divinarum & anti-
quitate homines valde peritos. Affigam etiam Calvini verba (s)
Interea verum est, inqvientis, quod dixi, nempe interpretes, qui &
mediocri judicio pollent, & candore, omnes ad unum hunc locum
exponere de Monarchiâ Babylonica, Persica, Græca & Romanâ.

CONCLUSIO. II.

Imperium Romani habuerunt Monarchicum.

Exegetis.

Per quas mutationes & vicissitudines atq; gradus Respubl.
Romana circumacta fuerit, donec veluti fessa & viribus exhausta,
in sinum Augusti se conjiceret, fessoremq; Augustum, veluti equus
recalcitrando defatigatus facile pateretur, Tacitus (t) compendio
refert. Ac à principio urbis Populus Romanus Monarchiam ex-
pertus est, teste Pomponio (u) Statum mixtum expulsis Regibus,
tandem necesse esse vidit, ut Reipubl. rursus per unum consulere-
tur, ut loquitur Ictus in allegatâ lege 2. §. II. 7. de O. Jur., & sic in
Augustum cessit. Qui cuncta discordiis Civilibus fessa, nomine
Principis sub imperium accepit, referente Historicò. Verisimè au-
tem de Romanorum Imperio dici Monarchicum illud fuisse, atq; ve
omnia

(r) *Method. Histor. cap. 7. p. m. 298.* (s) *super Daniel. cap. 2. pag. 22.*

(t) *lib. 1. Annal. cap. 1.* (u) *in l. 2. §. 1. 7. de O. J.*

omnia ista tertia Monarchiæ contrivisse regna, è Scriptorum tam
Veterum, quàm Recentiorum innotescit testimoniis, ut inde non
immeritò dicas cum Virgilio (w) Romanos rerum Dominos, &
cum Martiali (x) Terrarum dea, gentiumq; Roma,

Cui par est nihil, & nihil secundum.

Et Ovidio, (y) Gentibus est aliis tellus data limite certò
Romanæ spatium est urbis & Orbis idem.

Item Taubmanno; (z) Roma orbem demuit. Hinc Roma apud
Tacitum, (aa) dicitur urbs, unde in omnia regimen, & (bb) caput
rerum alibi apud eundem appellatur. Apud Andream Fulvium
Bruin (cc) sic de Româ scribitur: Urbs Roma, Quirites, est terra-
rum Dea, gentium Regina, Deorum domicilium, magistra morum,
communisq; omnium Roma, sine controversia prima cunctarum
urbium, quis ignorèt? Ita divina mens Civitatem P.R. egregiâ tem-
peratâq; regione collocavit, ut orbis terrarum Imperio potirerur.
Item; Hæc est illa Roma, Regina urbium, mundi caput, ingeniorũ
parens, gentium hospita, peregrinæ Virtuti semper parcens. Hæc
ille. Porrò vocatur Roma caput orbis (dd) urbs aeterna, orbis epi-
tome (ee) videantur Matthias Stephani (ff) & Just. Lipsius (gg) imò
de his præstat tacere, quàm pauca dicere.

CONCLUSIO. III.

Divisio illa Constantini Magni, in Occidentale
& Orientale, maximè Imperium hoc debilitavit.
Exegetis.

Hoc tantum Imperium, tot laboribus periculisq; jactatum;
in tot formas mutatum, ut vix Ovidii Vertumnus (hh) tam aptè for-
mas fingeretur in omnes, divisione in Orientale & Occidentale fa-
cta, fœdè dilaceratum fuit. Nam Romanum certè Imperium non
prius

(w) lib. 1. Æneid. v. 286. (x) lib. 12. epigr. 8. p. m. 316. (y) lib. 2. Fastor.

(z) in Hercul. Academ. pag. m. 146. (aa) lib. 3. Annal. cap. 47. p. m.
242. (bb) lib. 2. Histor. cap. 32 p. m. 962. (cc) in Roma triumphante.

(dd) in l. 3. C. de Consul. (ee) l. unic. C. de privileg. Corporat. urb. (ff)
de jurisdict. lib. 2. P. 1. c. 1 n. 48. & seqq. (gg) de magnitud. Rom. lib. 1.
cap. 2. (hh) lib. 14. Metamorph. fab. 15.

prius ad ruinam spectavit, quàm divisione in Orientem & Occidentem factâ, inquit Nobiliss. Dn. D. Lyserus (ii). Causa divisionis fuit translatio sedis imperatoriae Româ Constantinopolin. Et primò Romanum eiqvidem Imperium dividebatur in tres partes Cisalpinam, Transalpinam, & Orientem: pòst in Orientem atq; occidentem, Occidentale Imperium mox defecit ob barbaricas irruptiones, dum arma Romanorum in patrio solo nò amplius habitabant, sed in Oriente peregrinabantur. Quod Orientis scilicet Imperium per multa adhuc secula floruit; sed & illud à Scythis & Saracenis ita debilitatum fuit, ut præter urbem Constantinopolin & vicinas quasdam Provincias, vix quicquam obtineret. Donec tandem Anno Christi 1453. à Machomete Turcarum Imperatore capta Constantinopoli penitus extingveretur.

CONCLUSIO. IV.

Duas prætereà insignes mutationes passa est

Respublica Romana.

Exegetis.

Cùm nihil tam stabile inter homines; & ita immobile, ut nullam patiatur immutationem, (kk) ideò & varias, insignes tamen potissimùm duas, Rempubl. hanc Metamorphoses habuisse deprehendimus. Prima eiqvidem contigit, termino ab Augusto Cæsare, ac Imperii Constitutore affixo ad Romulum Momyllum Augustulum, qui Româ & totâ Italiâ à barbaris quibusdam Populis depulsus est: in quo duo fatalia nomina concurrebant. Sicuti enim Romulus urbem Romam fundaverat, Augustus constituerat Imperium: sic ultimus hic Romanorum Imperator, (divinâ providentiâ sic ordinante) Romuli & Augusti, sed diminutivum nomen habuit: & quodcunq; tam Romulus, tam Augustus construxerat, id sub ipso Barbari diruerunt. Ut inde bene dixisse videatur Jornandes; in eis sæpè Regna deficiunt, à quorum nominibus inchoat, Henricus Meibomius ad Sleidan. de IV. S. Monarchiis, pag. m. 46. Altera, ab Augustulo iterum ad Carolum Magnum usq; , ubi à Romanis penitus Imperium ad Germanos per Carolum hunc Francum,

(ii) in *disp. de Apanagio. num. XI*, (kk) *Novell. 7. cap. 2. §. l. 2. §. 18. C. de Vetr. jur. enucl.*

cum, qui Francorum agmen duxit, delatum fuit. Enimverò Inter omnes has ac reliquas, ad quas sapius redacta fuit Monarchia hæc, angustias, nomen universalis Imperii, quo à Deo ipso salutatur, nunquam deposuit. Nec obstat, quin exile fuerit sitq; illud, cum DEUS ipse in Daniele Regni quarti prædicat infirmitatem in luto præfiguratam.

CONCLUSIO. V.

Translatio illa à Romanis ad Germanos, novum non induxit Imperium.

Exegetis.

Haut constare sibi ait Grotius, (ll) unde illa Surrogatio sit Imperii Germanici in locum Romanj; sed nunquam sine honoris præfatione citandus Johannes Feldeus (mm) id ubertim ostendit, inq; sequentibus scribit; quia scilicet per hoc inversum est Occidentale Imperium, & Splendor ejus ad Germanos translatus. Enimverò, an per translationem illam Imperij, novum fuerit introductum, maxime controvertitur. Nec puto, cum jure successionis seu Electionis Romani Imperatores sibi invicem successerint, dum Populus Romanus, & inter hos primarius Civis Pontifex, Carolum Magnum voluerunt suum Regem atq; Imperatorem esse. Triplici verò jure Carolus invitatus in Italiam venit, ac Imperij culmen obtinuit. Primò jure belli; quæ enim jure belli capiuntur, Victori cedunt, (nn) Deinde S. P. Q. R. voluntate: de qua ita Dn. Christian. Matth: (oo) Cum itaq; inquit, Carolus Romam veniens templum ingressus esset, uno ore Cives Imperatorias laudes ipsi acclamarent, eumq; per manum Papæ Coronatum Cæsarem & Augustum appellarunt. Videatur & Sleidanus (pp). Deniq; jure Transactionis cum Irene muliere, eamq; secutis Nicephoro & Basileo Imp. inter quos conventum est, ut alter Occidentis, alter Orientis Augusti, fratresq; inter se essent. Huic Carolo & alijs Franco-

B

(ll) lib. 1. de J. Bell. ac Pac. cap. 9. n. XI p. m. 188. (mm) in Not. ad allegat. Grotii locum pag. m. 182. & seqq. (nn) l. Hostes. 24. n. de Cap. tiv. & postlim. revers. S. Item ea 17. J. de R. D. & A. D. (oo) in Theatr. Hist. pag. 817. (pp) lib. 8. Comment. pag. m. 213.

rum Regibus succedentibus longo ordine successit Conradus I., qui moriturus Henrico aucupi Secul. X. fasces cum Imperio Occidentis tradidit. Cùm itaq; per vim extinctum Romanum Imperium dici non possit, illud hætenus durare credendum. Dicitur, Hoc nostrum non esse dicendum Romanum Imperium, cùm nihil de Romanâ possideat urbe; sed quicquid sit, Antecessores illam tenuisse sufficit, hinc jure retinendam esse appellationem quis negaret: In primis, cùm hæc Politica Regum esse solent, ut titulos etiam amissarum præferant provinciarum, ut Rex Angliæ titulum Franciæ, Rex Hispaniæ titulum Regni Hierosolymitani, ut scribit Boxhornius. (99)

CONCLUSIO VI.

Germani de Romanorum participant jure,
eisq; Monarchicum quoddam assignari potest,
Imperium.

Exegesis.

Ex necessario hic *tenemus*, quod ad occasum aliâs Monarchiæ alicujus requiritur, præsupponimus, per vim scilicet ab alio regnû antea tenente esse illam occupandam, hoc si habeamus, quid de præsentî Controversiâ statuendum, palam constare potest, repetamus enim historias, & veritas inde deducetur. Nefas autem omnino existimavit Bodinus, ut homo Gallus, Germanis tantum honoris concedere, ut Monarchicum quoddam de iis dici posset Imperiû, dum in Method. Histor. ita ait: (rr) Se à Germanis ad nominis sui & Imperii gloriam hæc scripta esse judicare. Rationum, quas affert ille, nervus potissimum in hoc inter alia consistit, Monarchiam de populari Romanorum statu dici non posse. Imò, pergit iste citat: loco pag. sequenti: Si omissa verborum subtilitate rem teneamus, profectò Germani non satis ad id, quod volunt, accommodatè Monarchiam Romanorum usurpant, cùm vix centesimam partem orbis terrarum suâ ditione teneant, & Hispaniarum Princeps Imperium habeat Germanico majus, tum Populorû magnitudine, tum ampli.

(99) lib. 1. Instit. Politic. cap. 13. pag. 304. & lib. 1. cap. 15. pag. 360. item, cap. 4. lib. 1. pag. 45. (rr) pag. m. 299.

amplitudine Regionum &c. & quæ apud eum prolixissimè sequuntur. Verum enim verò non ita ad extrinsecam (liceat ita loqui) Populorum multitudinem respiciendum erat, si enim tam strictè vocabulum Monarchiæ sumendum foret, ne unum quidem ab initio Mundi Monarcham fuisse quivis concedit. Assyrios certè universale & Monarchicum occupasse Imperium, nemo negabit. Sed quot quæso regiones adduci possent, ad quas ipsorum imperium se non extendit, nihilominus tamen acquiescendum Scripturæ asserenti, Imperatorem primæ Monarchiæ occupasse omnia, in quibus habitant filii hominum, apud Danielem, (ss).

CONCLUSIO VII.

Nihil, quod Pontificii volunt, ad Imperii translationem fecit Pontifex.

Exegetis.

Eruditè ac prolixè aliàs de hoc Papicolarum figmento agit Magnus noster Carpzovius, (tt) cui inter humanas felicitates summa hæc raro sanè exemplo contigisse videtur, ut famam, quam alii post funera demùm sibi parare solent, hic vivus à multis jam annis sit adeptus, ut in præsentis ævi Ulpiani laudem scribit Nobiliss: Dominus Præses, Præceptor meus æternùm colendus, (uu.) Ubi sententiam simul Bellarmini refutat, asseritq; Imperium Occidentale ad Carolum Magnum haud pervenisse jussu, autoritate & confirmatione Pontificis Romani. Jure enim belli ipse Imperium hoc, ut & consensu Imperatorum Orientalium acquisivit. Ad quod quidem concurrat Papa, non ut Papa, sed ut membrum Politicæ Romanæ tunc præcipuum, Dominus Carpzov. d.l. (ww) num. verò 12, inquit: Causa itaq; efficiens electionis principalior fuerunt Principes S. P. Q. R. unà cum Pontifice. Jus enim omne, quod ad eligendum Imperatorem Romanum habere poterant hi, qui Constantinopoli habitabant, pependisse à voluntate Populi Romani, eamq; juris cessionem meritò ad Populum, à quo ortum duxit, reddidisse

B 2

(ss) cap. 2. vers. 38. (tt) in *enclat. de 2 Regiâ German. cap. 2. sect. 8* (uu) in *disp. sua. 1. de jur. Saxon. Veter. & modern. cap. 1. num. 31.* (ww) num. 8. 9. & 11.

diſſe teſtis eſt Groeuius (xx). Nec potuit Papa ſine cauſa Graculo, ut
conſentim eum appellat gloſſa (yy) poſſeſſiones auferre; cùm Do-
minia, quæ J. Genitum diſtincta ſunt, ne Principes quidem ſine in-
iuria perturbare poſſint, referent Dn. Arnifæo, (zz) nec transferre,
quod ipſe non habuit, (aaa)

CONCLUSIO. IIX.

Pontificum potentia ac tyrannis, quamvis ei-
dem fortiter Imperatores omni avo ſeſe oppoſuerint,
magna fuit in noſtro Imperio, eiq; magno-
perè nocuit.

Exegeſis.

Memoriâ forſan excidere non poteſt, Papæ potentiâ ac ty-
rannidem olim fuiſſe magnâ, ad eò ut in Reges ac Principes cete-
ros non modò Chriſtianos, verùm in ipſum quoq; Sacri Imperii Ca-
put, Imperatorem ſcilicet ſeſe extenderit. Nota eſt tyrannica iſta
ignominia, quæ Fridericum Ahenobarbum Imperatorem affecit
Alexander III. Pontifex Romanus. Cùm enim hic Fridericus I. co-
gnomento BARBAROSSA, pro mendacio haberet inſigni Imperii
Romanum beneficiũ ſeu feudum eſſe Pontificis, & Germa-
nos Cæſares Romanorum Pontificum beneficiò imperare, uti Ra-
duvicus Friſingensis (bbb) annotavit; nec ejus ſtomachus nequitias
Papæ alias cõquere, ſomniaq; & deliramenta ipſius neq; exoculari,
neq; probare ad minimum poſſet, quia modo illegitimo etiam ille
ſedem inſaſerat Apoſtolicam. Excommunicabatur hinc à Pon-
tificis, morè Antecellorum impio; Fridericus. Cùmq; ægrè hoc fer-
ret Imperator, Romam clauſit, ac cepit. Verùm re poſtmodum ma-
lè geſtâ, cùm ejus filius à Venetis in obſeſſione caperetur: Pater à-
more ergà Filium, aliisq; publicis adductus cauſis pacem fecit cum

(xx) lib. 2. de J. B. ac. P. cap. 9. num. 11. (yy) in cap. in apibus. 41. canſ.
7. qv. 1. (zz) in Tract. de jur. Majest. cap. 2. num. 3. pag. m. 21.
(aaa) argument. l. 4. §. ult. n. de offic. Proconf. C. l. 20. pr. n.
de A. R. D. l. 5. §. n. de R. J. (bbb) lib. 1. de reb. geſtis Friderici
I. cap. 10.

Alexandro III. Venetisq; ante templum D. Marci Supplicem se de-
dit. Sed quid Papa? Pede pressit in iquo Imperatorem, dicens ex
Psalmo: Super aspidem & Basiliscum ambulabis, & conculcabis
colla Leonis ac Draconis. Cumq; Fridericus regereret, Non illi, sed
Petro: Papa denuò dixit tyrannicè: Et mihi, & Petro: Videatur
Wolffius (ccc) quo nemo magis in adversariorum scriptis legendis
versatus fuit. Nec placet hæc fabulis simpliciter accenseri cum-
quibus hæc magni nominis Viris inter quos est CL. Rupertus, in o-
pere Postumo nuper edito, & quem hæc in re primo loco nominare
debuissem; Georg. Remus Jotus & Antecessor in Academia quondã
Altorphianã, in Dissertatione suã, qva commentum esse putidum,
hoc ostendere conatur, tum, quòd præstò sint fide digni historici,
qui hæc gesta recensent, tum, quòd ab ingenio Pontificum Roma-
norum ambitiosissimo, hæc & similia, iis imprimis seculis, parùm
aliena fuisse, ex antiquã historia constet satis. Exstabant enim hujus
Friderici tempore imagines Innocentii II. in sede Pontificali resi-
dentis, & Lotharij Imperatoris complicatis manibus coronam Im-
perii à Pontifice suscipientis, cum hæc inscriptione Imagini ad-
ditã:

Rex venit ante fores jurans prius Urbis honores,

Pòst homo fit Papa; recipit quo dante Coronam.

Testante hoc iterum Wolffio, (ddd). Imperatores igitur tantã Pa-
parum tyrannidi ac impudentiã sæpius contradixerunt. Primus
quidem Henricus IV. Secundus Henricus V. tertius Conradus III.
Sub quo exorta factiones Guelphorum & Gibellinorum. Hi jura
Cæsaris, illi Papæ tuebantur. Quartus Fridericus I. de quo ante à
dixi. Quintus Fridericus II. Sextus Albertus I. Filius Rudolphi
Habsburgici. Cùm enim hic Albertus à Bonifacio VIII. Pontifi-
ce confirmationem in Imperio peteret; Papa accinctus ense & co-
rona Imperiali ornatus prodiit in publicum, & exclamavit: Ego
sum Cæsar & Pontifex. Septimus Imperatorum, quem Pontifices
exercuerunt, fuit Ludovicus II. Bavarus, sed hic adeò mansuetè re-
pressit, & gladio & calamo eorum ambitionem & affectationem

impe-

(ccc) in erudito opere *Leß. Memorabil. Tom. 1. Cent. XII. fol.*

375. & 376. (ddd) *Tom. 1. Leß. Memorabil. cent. XII. fol.*

345. & 370.

Imperii, ut post illa tempora non ausi fuerint ita lacessere Impera-
toriam Majestatem. Carolus V. demùm superiori seculo Papæ Ro-
mani tyrannidem insigniter fuit ultus; Sed quò minus tyrannum
hunc in ordinem redigeret, & prisca jura Imperatoria assereret,
prohibitus fuit partim discordiâ Germaniæ, partim amulatione
Gallorum, & Anglorum, qui volebant perferre, ut Germania ac-
cessione Italiæ augetur. De quâ Urbis Romæ capturâ, ac Ponti-
ficiis obfessione prolixissimè inter alios agit Sleidanus (eee). Quan-
tum etiam impudentiæ ac tyrannidis Antichristi hujus in fabulosâ
iusta, ac nunquam facta Constantini M. donatione situm sit, quan-
tumq; ea Imperij nostri vires enervarit, lippis fermè & tonsoribus
jam notum est. Ego, ne Iliada post Homerum scribere videar, Le-
ctorem, qui plura de illa scire avet, remitto ad Magnif. Dn. Carpz.
(fff) Arnisæum (ggg) & Matth. Grossium, (bbb) aliosq;.

CONCLUSIO. IX.

Recessum interdum fieri ab Auræ Bulla de-
prehenditur.

Exegesis.

Damaosa quid non imminuit dies? inconcinne haud inter-
rogare licebit hic cum Lyrico (iii). Siquidem nihil in rebus huma-
nis actu perfectum reperitur, quod non à longo tempore vitium
contrahat, & correctione aliquâ indigeat; sic nostrâ memoriâ A.
B. fuit mutata, Constituto Octavo Electoratu. Sed quo jure fuerit
ea mutata, quæritur. Certè fateri oportet, seculo priori piaculum
fuisse visum Collegio Electorum Venerabili à numero Septenario
defectere, aliumq; superaddere. Hinc & Maximilianum I. Im-
peratorem pro electione hæc Archiducibus Austriæ communican-
dâ sollicitantem, & Gabrielem Bethlemium Transylvaniæ & Ze-
culorum Principem, repulsam tulisse legimus, partim quòd æqua-
lia per octavum Electorem vota fieri possent, inconvenienter o-
mninò

(eee) lib. 6. Comment. pag. m. 157. seq. (fff) de L. Reg. Germ. cap. 7.
sect. 5. n. 11. 12. 13. & seqq. (ggg) de Jur. Majest. lib. 1. cap. 5. n. 6.
pag. m. 119. seq. (hhh) in dissert. de Donat. Constant. Magn.
pag. 19. (iii) lib. 3. od. 6.

minò, si non major pars eorum in certum aliquem ad fasces Imperij, evchendum consentiret, partim quòd privato etiam commo- do, & fide prægnantiore postulati causa itidem hoc intenderent, uti monumenta historica tradunt. Verum enim verò, à jure Comuni salutis publicæ causâ interdum sicut recedere licet, etiam sub specie iniquitatis, quam unus vel alter privatus sustinere videtur, quia juxta Taciti effatum (kkk) habet aliquid ex iniquo omne magnum exemplum, quod contra singulos utilitate publicâ rependitur, vid. Boxhorn. (lll) nec debet reprehensibile judicari, si secundum varietatem temporum statuta quandoq; varientur humanæ, præsertim cum urgens necessitas, vel evidens utilitas id exposcit, ut scribitur in cap. penult: X. de Consangv: Ita & defectionem hanc à lege Imperii fundamentali tuebitur Ratio status. Quare ex voto Moguntini Septemviri apud Sleidanum (mmm) haud obscure id discere licet, eum tanti non habuisse Leges Imperij & observantias Majorum, quin pro status ratione ab iis recedendum existimaverit: Non equidem, inquit, id negare velim, sed alius tunc erat temporum status, & ætas multò felicior: nunc verò si quis erit Cæsar infirmior, an, qui sunt ditionis Caroli, Belgas & Austriacos dicto fore puretis audientes? Certè historias si consulamus, multos eæ ob id contra A. B. suppetent nobis actus susceptos, quos institutò referre omnes prohibemur. Sic quid, nisi *Status ratio* aut potius Religio Nostra à Pontificiâ aliena defendit hoc, quando Serenissimus Saxonix, vel quisquam alius Elector, repudiatâ religione Pontificiâ Missæ consvetæ ante electionis actum decantandæ interesse non vult, ut maximè lex fundamentalis Septemviros ad hoc adigar. (nnn) de quò videndus est Dn. Carpzov. (ooo) De causis verò illis prægnantissimis, quæ cõegerunt Principes numerum Electorum Septenarium augere, multo in præsentem facere verba, nec hujus loci, nec fortassè mei muneris erit. Qui deniq; institutus ac confirmatus sit octavus Electoratus, explicat Instrumentum Pacis Osnabrugensis. (ppp)

CON-

(kkk) lib. 14. *Annal. cap. 44. §. 7.* (lll) lib. 1. *Inst. Polit. c. 6. pag. m. 109. seq. item l. ita vulnereus est. §. 1. §. 2. π. ad L. Aquil.* (mmm) lib. 1. *Comment pag. 21.* (nnn) in *A. Bat. 2. §. 1.* (ooo) in *Comment de L. Reg. Germ. cap. XI. Sect. 7. numeris præcipue 11. & 12.* (ppp) art. 1 V.

CONCLUSIO. X.

Forma Imperij Germanici est mixta ex Aristocratia & Monarchia, ita tamen ut hæc prævaleat.

Exegesis.

Quænam hodie Reipublicæ nostræ sit forma, acriter disputant Politici pariter ac Jcti, nec cuiquam Controverfia hæc satis obvia, nisi qui pridem in mediâ Republ. versatus fuerit, & rerum plurimarum usu pertinacissimo peritiam sibi acquisiverit. Committam tamen me turbulentissimo huic mari, & ubi propriò cortice natæ non dabitur, alienò subere levabo, tantisper me, dum ætas ac usus ipse meliora moneat. Notandum autem est, quæstionem hanc (scilicet, qualis sit status Reipubl. Romanæ modernæ?) formatam esse de facie Reipublicæ, quæ à Constitutione Septemviris Electorum collegij hodie viget: unde de temporibus Regum, Consulium, ac Imperatorum ante Ortonem III. haud quæquam hic solliciti sumus. Et ut nec omnem Rempublicam mixtam agnoscere, cum Dn. Kirchnero (qqq) & Paul. Busio: (rrr) ita neq; ullam cum Junio, Petr. Greg. Hænonio, Timplero, Bodino (sss) asserere mihi placet. Hinc eorum calculo haud subscribo, qui cum Dn. Reinkingo† pro statu absolutè Monarchico acriter dimicant, vel cum Bodino (ttt) itemq; Paurmeistero (uuu) Aristocratiam defendunt. Pro quorum quidem Sententia facere videtur illud Moguntini apud Sleidanum: (www) Nobis autem imprimis est Aristocratia retinenda. Sed ea Electoris verba Dn. Carpov. (xxx) explicat, quòd procul dubio per Aristocratiam intellectum voluerit temperamentum illud ordinum, quo absoluta Cæsaris potestas veluti frenis sistitur ac retinaculis, quoq; Monarchia pura Imperatori denegatur. Certè Imperium hoc Germanorum, quod Moguntinus Elector, aristocratium esse dicebat in

Comi-
-MOR (qqq) *disp. 3. de Republ.* (rrr) *lib. 2. de Republ. cap. 6.* (sss) *lib. 2. de Republ. cap. 4.* (†) *lib. 1. de R. S. & E. Clasf. 2. cap. 2.* (ttt) *lib. 2. de Republ. cap. 6. ac in Method. Histor. cap. 7.* (uuu) *lib. 2. de jurisdict. cap. 2. n. 9.* (www) *lib. 1. Comm. pag. 20.* (xxx) *in L. Reg. Germ. cap. 13. sect. 9. n. 9.*

VI. An (qqq) . 21 D n

Comitijs Francofurtensibus, mixtum potius est; sicut & alia multa; adeoq; unaqvæq; pars sua habet & Imperij libertatisq; jura, & arcana, & simulacra etiam, eleganter scribit Arnoldus Clapmarius (yyy) Hancq; mixturam pariter agnoscunt Dn. D. Carpzov. (zzz) Befoldus (a) Velftenius (b) Excell. Wendelerus (c). Uter autem status in mixtura hæc præponderet, Aristocraticusne, an Monarchicus, adhuc sub judice lis est. Aristocratiam præfert Limmaeus (d) B. D. Jacobus Martini; (e) cum Dn. Carpzovio (f) Libenthalio (g) Schönborn: (h) Daniel Ottone (i) tamen Monarchiam prævalere dicendum erit.

CONCLUSIO. XI.

Manebit hæc Monarchia propitio fato, quamdiu hic orbis.

Exegeſis.

Nulla vis, sed solus ille lapis, sine manibus excisus, pedes illos comminet, apud Danielelem (k) videatur & Daniel: Otto (l) Reinking. [m] In contrariâ eequidem Sententiâ dicitur esse latinissimus Patrum Lactantius, qui futurum esse ait, ut nomine Romanorum extincto, & Imperio in Asiam reverso, Occidens seruiat, Oriens dominetur. Sententiam suam confirmat Sybilla; verum præferenda non sunt oraculis Divinis incerta Sybillarum vaticinia. Christus interim Salvum servabit totum Imperium Romanum, quousque Seculum stabit; tamdiu enim stabit, Tertull. (n) Befoldus (o) Nec quinta constitui poterit Monarchia, Johann. Sleidanus. (p)

C

MEM.

(yyy) lib. 5. de Arcan. Rerumpubl. cap. ult. pag. 200. (zzz) in dict. Comment. & cap. ac sect. num. 10. (a) lib. 1. Polit. cap. 8. (b) de cad. 6. qv. 6. (c) lib. 2. Philosoph. Præf. c. 5. pag. m. 595. & seqq. (d) Tom. 1. Jur. Publ. cap. 10. n. 42. & seqq. (e) lib. 3. Polit. cap. 9. pag. 1063. (f) d. l. sect. 9. n. 11. & 14. sect. 10. n. 7. (g) exerc. 8. qv. 1. (h) lib. 1. Polit. cap. 16. (i) de jur. Publ. cap. 7. pag. 131. (k) cap. 2. & 7. (l) de jur. Publ. cap. 1. (m) de Regim. Secul. & Eccl. lib. 1. Cap. 2. cap. 1. (n) in libr. ad Scapulam. (o) de jurisdict. Rom. Imp. cap. 3. (p) de IV. S. 7. lib. 3. circa fin. p. m. 306.

MEMBRUM ALTERUM
DE
IMPERATORE AUGUSTISSIMO
CONCLUSIO I.

Imperator Germaniæ cœteros Principes
Christianos precedit.

Exegesis.

Dudum Orbis adoraverat Romam, dudumq; Oceanus decesserat Tibri, cum quæstionem Imperatoriæ dignitatis moverent imprimis Itali & Galli, aded ut Pierre Matthieu (a) crassa ac magnâ ignorantia rerum germanicarum, Imperatorem Duci Venetorum ævipararit. Non plus, inqviens, valet titulus ac nomen Imperatoris, quàm Ducis Venetorum. Hunc verò Ducem Itali pro verbio vincum, & captivum appellant, quòd vix aliquid possit suâ autoritate, & ferè nihil aliud sit, quàm alijs in regionibus Imperator & Dux exercitus, uti testatur Boxhornius (b) Galli dicunt Imperatorem nullam habere potestatem, cujus autoritas tot legibus sit circumscripta: ita quidem ut proverbio dicatur: Tantum potest Princeps in territorio suo, quantum Imperator in Imperio Dn. Carpzov. (c) Estq; hoc ipsum, quod verbis admodum pulchris & notatu dignis indigitavit aliquando Erasmus Roterodamus Campugio Cardinali: Magnam quidem esse Cæsaris in Germaniâ potentiam, sed hoc tamen ab omnibus non agnoscere, ut imperent verius, quàm pareant, Johann. Sleidanus. (d) Sed hæc partim ex odio, partim ex æmulatione & joco dicuntur. Est omnino maxima Imperatoris in Germania Majestas, & vix efficacius quid possumus redarguere, quàm si Caroli V. Superioris seculi Imperatoris victorias, & ferreos Germanorum nervos Gallis in animum revocemus. Hinc varios etiam Reges ratione certorum Ducatum superiorem recognoscere, & Vafallos Imperatoris & Imperij appellari videm9.

Sere-

(a) Tom. 3. livr. 3. narrat. 2 de l'histoire de Henry IV. (b) lib. 1. Inst. Polit. cap. 4 p. m. 48. (c) In Juriapr. Consistor. lib. 2. T. 7. def. 110. n. 9. & 10. (d) libr. 8.

Serenissimus Suedicæ Rex, respectu superioris Ducatus Pomeraniae, & Ducatus Bremenensis, Vasallus est Imperatoris & Imperij. Vigore Patificationis Osnabrugensis publicatæ die 4. Mens. Octobr. Anno 1648. Serenissimi item Reges Daniæ respectu Ducatus Holfatiæ subjecti sunt & Imperatori. Andreas Gail: (e) Vide Reichs-Abchied: (f) Cluten: (g). Potentissimus Hispaniarum Rex adhuc ratione, Domus Burgundiæ in Comitibus Imperij ut vasallus comparet, ut ex novissimorum Reversuum Imperij subscriptione patet, Reichs-Abchied: (h) Carl vom Hagen: (i) Hanc præminentiam, ac præcedentiam Imperatori nostro summam, non Status subjecti modò exhibent, verùm & ij, qui se Imperio jam subtraxerunt, comiter ipsius observant Majestatem. Uti faciunt Helvetij, qui crudeli præfectorum insolentiâ pressi, iis expulsis ad libertatem provocarunt, & crudelitatem acerbissimam forti animo à suis repulerunt cervicibus, cui rei initium factum, anno 1307. Cal. Novembr. Simlerus (k) ita tamè adhuc Imperatoriam Majestatem reverentur & colunt, ut ab Imperatore Ferdinando libertatis acceptæ beneficium sibi confirmari poposcerint, Goldast: (l) quod & impetrarunt ij, prout videre est in Instrumento: Pacis Osnabrug. (m) Concludo ergò cum Magnifico Carpzov. (n) Imperatorem nostrum alias Reges & Principes antecedere, quia Imperium nostrum omnia superat Regna antiquitate: quò autem quid antiquius, eò est nobilius.

CONCLUSIO II.

Modus evēhendi ad Imperatoriam dignitatem fuit varius.

Exegetis.

Hanc verò Cæsaream dignitatem ac præminentiam quemadmodum adepti sint veteres Imp. Romani, breviter quidem, doctè tamen & plenè persecutus est Onuphrius Panvinius Veronen-

C 2

sis.

(e) de Arrest. cap. 6. n. 16. (f) zu Speyer de ann. 1542. S. die weil aber ibi, Insonders aber Dennemarck/ als zum theil auch des Heil. Reichs verwandt Mitglied. (g) in Syllöge l. 10. sub lit. C. (h) zu Regenspurz de Ann. 1641. & de ann. 1654. (i) lib. 1. jurispr. Publicæ cap. 3. num. 5. (k) de Republ. Helvetica lib. 1. p. m. 15. (l) de Regno Bohem. lib. IV. cap. 8. n. 6. in Not. ad fin. (m) art. VI. (n) In Sæpius citat. Tract. de L. Regia Germ. cap. XIII. sect. 10. num. ult.

sis. (o) Satis autem perpendenti demonstratur, hæreditariam anti-
 quitus successione rarissimè locum invenisse, cum semper fermè
 vis ista creandorum Cæsarum ab Augusti usq; ætate penes militem
 Romanum fuerit, ita ut Augusti parentibus succedere volentes ne-
 cesse habuerint, militum consensum & suffragia sibi conciliare, i-
 mò multi eorum à tumultuante milite reiecti, ac occisi sunt. Ger-
 manos quod attinet, habuit quidem successio in omnibus populis
 Germanicis aliquid hæreditarij, vis tamen ipsa Creationis fuit pe-
 nes Populi electionem. Et testatur hoc Tacitus (p) Reges, ajens su-
 munt ex nobilitate, h. e. habità ratione generis, atq; adeo ex sangvi-
 ne Reges sibi creant, quamdiu quidem patitur Salus Reipubl. & i-
 donei regendæ Reipubl. ex regio stemmate supersunt. A prisco au-
 tem illo more in Germania quidem non nihil recedi coepit Secul:
 XII. cum primis verò Secul. XIII. XIV. & XVI. laxiore quadam eli-
 gendi ratione introducã. Carolo verò Magno, post quàm Angu-
 stus esset renunciatus, atq; ipsus etiam familiæ hæreditariam Im-
 peratoriæ dignitatis possessionem datam esse, haut obscurè ex ver-
 bis Onuphrij Panvinij (q) colligere licet: Imperium Francicum, ait
 ille, Romanum hæreditarium in suo primordio fuit; Carolus enim
 Magnus Ludovicum Pium filium, hic Lotharium, Lotharius Lu-
 dovicum II. filios hæredes Imperij reliquerunt. Eodem capite de
 quatuor illis primis Francis Imperatoribus ita loquitur: Ipsi cum
 ex solâ hæreditate nullo electionis jure sibi invicem successissent,
 Augusti vel Imperatoris nomen non die suæ Coronationis à Roma-
 no Pontifice assumere, sed eo potissimum die, quo à Patre ap-
 pellabantur Imperatores, à quo etiam die eorum Imperij annos nu-
 merare solebant, nullâ habitâ Consecrationis Pontificis ratione.
 Id autem satis ex eorum privilegij & diplomatibus liquet, in quibz
 tam ante, quàm post Romani Pontificis Coronationem seipsos Im-
 peratores, Cæsares, Augustos appellarunt, quod nullus sequentium
 inde Imperatorum fecit. Hactenus Onuphrius. Scilicet constitu-
 erat arrogantiam quadam inductus Pontifex Romanus, quòd ante e-
 jus coronationem saltem Regis Romani nomine, non Imperatoris
 titulo uti possent, ut docent Innocentius (r) Baronius, (s) Onuphri-
 us

(o) In libello de Comit. Imperat. cap. 1 (p) de Morib. Germ. cap. 7. n. 1.
 (q) Cap. 15. de Comitibus Imperatoribus (r) in cap. venerabilem. X. de E-
 lectio. potest. (s) T. 2. An. Eccl. de an. Chr. 871. S. 4. & de an. 888. S. 3.

us (r) Bellarminus (u) Petrus de Andlo, (w) idq; constitutum fuis-
se à Gregorio V. monent Platina (x) & Granzius (y) Post tempore,
Leonis VIII. tale æternum pactum fuit in initum, ut omnes Germaniæ,
Reges impostorum sint Imperatores Romanorum, atq; adeo, quo
momento creatur Rex, simul & illum, qui jure debeat Romæ Impe-
rare, constitui, uti latè id deducitur à CL. CONRINGIO. lib. de
Germ. Imper. hæc q; Imperatoria dignitas Germaniæ Regibus in
Ottone Magno confirmata est. An verò in Imperio Germanico statim
post Ottonem III. nova succedendi ratio cœperit, hæc tenus du-
bitavi. Certè Historicorum monumenta produnt, quod Henrico
IV. demùm Imperante facta sit illa Principum constitutio, cujus
hisce verbis meminit Autor lib. de Bell. Saxon. istis temporibus
Coævus: Hoc sibi, inquit, communi consensu probatum, Romani
Pontificis autoritate est corroboratum, ut Regia potestas nulli per
hereditatem cederet, sed filius Regis, etiam si valde dignus esset, per
electionem Spontaneam, non per successionis lineam ad eam per-
veniret. Si non verò esset dignus Regis filius, vel si eum nollet Po-
pulus, quem Regem facere vellet, in potestate haberet Populus. Hæc
tenus ille. Hodie omnium Regum ac Principum oculi in Electores
sunt coniecti, qui non modò de eo, quisquis electus fuerit, sed de i-
psis etiam judicium faciunt, an gravitatem tantam præstent, quan-
ta in hoc summo consilio Orbis terrarum requiritur, an salutem orbis
terrarum consulere velint, aut privatis cupiditatibus morem gere-
re, ut loquitur Moguntinus in electione Caroli V. apud Goldastum
(z) Sed de hoc forte an apud ad differendum campus alio tempore
se aperiet.

CONCLUSIO III.

Coronandi mos eodem modo variavit.

Exegetis.

Alterum post electionem Solemniarum seu ceremoniarum Im-
perij Romani consistit in Coronatione. Quæ olim fuit triplex (I) A-
quis grani, pro Gallia, (II) Francofurti, vel etiam alibi pro Germa-
nia, (III) In Italia sive Mediolani, sive Bononiæ, vel Romæ pro Im-
perio

(r) de Comit. Imp. fol. 365. (u) lib. 1. de Translat. Imp. lib. 4. cap. 6. (w)
lib. 2. de Imp. Rom. cap. 5. in fin. (x) In vita Gregor. (y) lib. IV. Rer.
Saxon. cap. 25. (z) in Polit. Imper. Part. 1. pag. 124.

perio Romano. Putes id vel ideò factum, quod omne trinum perfectum perhibetur, & Poëtæ verbis, Numero DEus impare gaudet. Haud difficile foret ex numero ternario elicitæ hîc discute mysteria; sed cum in Jctorum nunc versemur foro, commodius erit hunc aliis relinquere laborem. Etsi verò triplex ea coronatio aliquot seculis fuerit per familiaris; attamen haud pauci, cum primis post interregnum illud magnum & Friderici II. tempora, Cæsarum nec Coronâ Italicâ nec Romanâ fuerint inaugurati, omnes tamen coronâ Germanicâ seu Regni Alemannici sive Teutonici insigniti sunt. Superius eqvidem omnibus Carol. V. coronatum fuisse, vel ominosa ista pontis Bononiensis scissio subinnuit. Pronus & Ferdinandus I. erat ad easdem suscipiendas, sed à Paulo IV. nimis iniquè habitus, omne postea consilium accipiendæ ab eo. consecrationis dimittebat; quem laudabiliter secuti cæteri Successores usq; ad Invictissimum LEOPOLDUM hodie Imperij Romani Sceptra tenent. Qv in imò post Germanam coronationem & inaugurationem Electum rectè dici Imperatorem assero. cum Heigio (aa) W esenb. (bb) vide & Pacian. (cc) Molinæum (dd). Ritus aliàs ipsi Coronationis videntur quoq; per tempora mutati, quanquam difficile dictu sit, in defectu monumentorum aliquorum, qv inam ritus semper observati fuerint. Et verò quos habemus descriptos ritus inaugurati Wilhelmi Hollandi Seculo XIII. apud Johann. Becam. in Chron. Ultrajectino, & alios multum profectò à nostris moribus dissident. Postremò Coronationem illam, aut consecrationem Regiam Germanicam, non semper iidem peregerunt. Siqv idem in ipsâ Aquisgranensium urbe tres Otrones, Moguntia Henricum II. & Conradum II. Episcopi Moguntini coronavere, Henricus verò III. primus omnium (quantum ex historiis colligere potui) ab Archiepiscopo Colonensi Aquisgrani fuit coronatus. Cum verò idem Colonensis & Henricus IV. consecrare institueret, vehementer qv idem is, qui tùm temporis Moguntia erat Archiepiscopus sese opposuit, prævaluit tamen Colonensis, Imperatoris Henrici III. benevolentia accedente, jure Diœceseos, utpote in quâ Aquisgranum sit collocatum

(aa) *qvæst. 3. n. 58. P. 1.* (bb) *in Notis ad Schneidew. in Proëm. Inst. n. (cc) lib. 2. de Probat. cap. 35. n. 52.* (dd) *in Consuetud. Parisiens. tit. 1. n. 73.*

atum. Ex eo tempore omnes ferè electi Imperatores, cum pri-
mis ex quo persuasum fuit, Friderici I. avo ex instituto Caroli Ma-
gno coronationes regias Germanicas nunquam ritè, quàm Aquis-
granam, atq; adeò in Diocesi Coloniensi posse peragi, in illà Aquis-
granensium urbe fuerunt coronati; Superiori tamen Seculo cum
Maximil. II. iam electus esset coronandus, & qui tum temporis Co-
loniensi ArchiEpiscopatui præsidebat, propterea, quòd Infulis &
palliis destitueretur, inidoneus esset consecrationi peragenda, præ-
bita occasio fuit Moguntino ArchiEpiscopo consecrationem in-
stituendi Francofurti, extraditionem Coloniensem. Maximilianus
porò illius exemplo Rudolphus quoq; Matthias & Ferdinandus
II. III. & IV. à solo Moguntino fuerunt consecrati. Caruit etiam
hæc res omni contentione, nisi quòd coronationis extremæ tempo-
re ArchiEpiscopus Coloniensis eo prætextu, quòd sibi simpliciter,
ubique; etiam locorum constituatur Coronatio, competat jus
consecrandi, Moguntino Ratisponæ extra Diocesi Coloniensem
coronaturò, movit litem. Versatur autem quæstio in eo, cuius com-
petat jus Regem Romanum, quem appellant, consecrandi extra
Diocesi Coloniensem, non autem intra illam Diocesi? At Mo-
guntinus quidem quam maximè eo nititur, quòd ipse sit Primas om-
nium Episcoporum Germaniæ, ut ab initio usq; Imperii exer-
cuerit omnes coronationes extra Diocesi Coloniensem institutas.
Pro Coloniensi verò quam maximè speciosum illud est, quòd legi-
tur in A. B. (ee) indefinite dictum, Coloniensi competere jus coro-
nandi. Est autem illa hodieq; sub iudice Cæsare; de quâ inte-
rim legi merentur, qui pro utraq; parte libelli in lucem prodierunt.

CONCLUSIO. IV.

Ad hoc Imperii Culmen non nisi Germanus pervenit.

Exegetis.

Neminem fore arbitrò, qui non è re cuiusvis regni existimet,
gubernationem indigenæ potius, quàm Principi alterius nationis
committi debere; quòd si in dubium vocaretur, documentis bene
multis ac gravissimis firmari posset, multorum recitatione sublevat
me unicus noster Carpzovius, (ff) Addo, quòd Deus ipse alterius
gentis hominem, qui frater Israelitarum non esset, in Regem ipso-
rum

(ee) cap. 4. § Primò (ff) de L. Regià German. cap. X. sect. 1. per totum

rum designari prohibuerit (gg) ut proinde nemo non multum com-
modi subesse credat, si quod in nostro quoque Imperio summum est
regimen, non nisi stirpis Germanicæ Principi deferatur: expressâ et-
si lege scripta, nec CHRYSOBULLA constitutum hoc non sit. An ergo,
quia ad talem Imperii legem in electione Caroli V. apud Sleidanum
(bb) provocavit, legibus, in quibus, nostris & jure jurando nos arbi-
tror impediri, quibus cautum est, ne decus hoc Imperij transferatur
ad externos, Moguntinum Electorem legem aliquam, nullibi reper-
tam, sibi persuaderi passum existimabimus? Absit: nec præsumen-
dum hoc de Archicancellario Imperij, cui leges Germaniæ ignotæ
esse non possunt, nec debent. Imò ipsius fides ambigua reddi haud
potest, si, quod res est, dicatur, lege nimirum A. B. verbis licet non
expressis, tacite, non tamen obscurè prohiberi Electores fauces Im-
peri exero deferre. hoc ipso, quo Juramento obstringuntur, eligere
talem, qui ad Sceptra & gubernationem sit idoneus, tit. 2. A. B. Com-
muni verò Politicorum voto extraneus, & qui non est Germanus
pro tali non habetur. Et quid multis? Sola consuetudo seu obser-
vantia, quæ à Conrado I. temporibus est recepta: Ne Germani un-
quam paterentur sibi vel ab Italis, vel à Gallis aut aliis nationibus
eripi Imperatoriam Majestatem, Moguntinum Septemvirum hic
tuetur, postquam observantia in nostro jure instar legis est, ac pro
lege habetur, (ii). Observandum autem est, non statim habendâ pro
non-Germano illum omnem, qui extra Germaniam natus est; de-
buisse enim ita excludi Ferdinandus I. natus in Hispania, imò po-
tuisset dubitari de Carolo V. etsi ille natus fuerit Gandavi in Flan-
dria, Anno Salutis M. D. Februarii die XXV. vide Cluverium, (kk)
quæ urbs antiquitus quidem fuit Imperij Germanici, ut in libro de
Finibus, exactè exponit Vir nunquam satis laudandus CONRINGIUS,
jam dudum verò Imperij finibus exiisset. Germanus itaque; omnis ha-
bendus fuerit, qui origine natus in Germaniâ, bona possideat intra
Imperij Germanici limites constituta. Quod firmiter hactenus ob-
servatum etiam esse videmus. Nec enim aliquot tempora corru-
pta, quibus Imperium potius venale fuit, quam legitimâ ratione
collatum, in contrarium adduci merentur. Atque ita præcipue sub

(gg) Deur. cap. XVII. 15. (hh) lib. 1. Comment. pag. 20. (ii) l. 35. π. de LL.

(kk) In Introduct. Geograph. lib. 2. cap. 19.

diurno illo Interregno 18. annorum post mortem Friderici. II. turbato Imperii statu id factum esse probè observavit Petrus Heigius. Tunc enim Principes numeribus corrupti elegerunt Alfonso Regem Castiliæ, qui melior fertur Astronomus, quam Princeps. Deinde Richardum Cornubiæ Ducem, fratrem Henrici III. Regis Angliæ, & deniq; post mortem Ludovici IV. Bayari Eduardum Regem Angliæ, qui tamen omnes Imperio vix degustato iterum repulsi fuerunt.

CONCLUSIO. V.

Reges exteri Imperium aliquoties frustra petière.

Exegesis.

Miratur Wolfsius (II) neminem Gallorum unquam fuisse Imperatorem, verba ita se habent: Ad Romani Imperii apicem, nescio quo pacto nemo unquam Gallus, etsi multi contenderint, pertinere potuit. Nam Carolus M. ejusq; progenies Galli non fuerunt, sed Germani. Atq; assertioni huic suffragium hac in parte fert Sleidanus. (mm) Nec quenquam, nisi Germani nominis hostem Bodinum, (nn) Germaniam Carolo dedisse patriam, in dubium vocare arbitror; cum uno quasi ore Ingelheimium, villam duobus propè milliariibus Moguntia distantem, natale eidem solum Scriptores assignent. Præsertim verò post mortem Maximil. I. Anno 1519. Franciscus I. Imperium hoc ambiebat, rationibus, uti videbatur, haut contemnendis fretus. Imprimis autem eum præ Carolo in Imperatorem designandum urgebat, quòd Germanorum Francorumq; una olim fuisset Respubl. alteriq; ab alteris mutuam traxissent originè, quod voculæ provinciæ antiquissimæ, florentissimæq; Franco-niæ scilicet, & Civitatis Franckfordiæ, de Francorum nomine sic appellatæ, celeberrimi totius Germaniæ emporij, probare adhuc viderentur. Quo & postea inclinat Trevir in suo suffragio, de quo ita Sleidanus; (oo) Gallica nimirum, ait, gens & origine nobis est conjuncta, & iisdem propè legibus utitur atq; moribus. Ac licet dissimulari nequeat, antiquis Galliæ & Germaniæ Incolis sanguinis

D

cogna-

(II) Tom. II. Lection Memorbil. Centen. XVI. fol. m. 912. (mm) de IV. Monarch. lib. 2 p. m. 199. (nn) in Method. Histor. cap. 7. (oo) lib. 1. Comment. pag. m. 27.

cognitionem vel affinitatem fuisse; juvari tamen ea haud possunt
 (1) nec Bodinus, qui absurdè in Method. Histof. à Gallis Franci
 Germanos derivare ausus est, cum illi potius ac verius Galli Franci
 ab his in solidum dependeant, uti id nuper ex Jacob. Pontano (pp)
 aliisq; autoribus privatim mihi ostendit Excell. Dn. Kirchmaier,
 Eloquent. Prof. Publ. nec (2) Galli, qui seculis aliquot præterlapsis
 à Germanis ita degeneraverunt, forsitan ex cælo mitiori, ut neque à
 bonis corporis, neq; animi, fratres ulterius Germanorum haberi
 queant, quin potius naturam eorum exuisse censeantur.
 Henricus Bebelius (qq) Petrus Heigius (rr). Et quicquid deniq; de
 origine Francorum & Germanorum dicas, id non magni hinc haberi
 potest. Unde Moguntinus, cum Carolus eligeretur, nequaquam
 sibi iugas illas persuaderi passus est, quin potius, Georg. Sabinò in
 Relat. Voti Moguntini notante, absq; ulla responderit hæsitazione;
 Quod autem aliqui referunt vetustam originem Francorum Regū
 ad Germanos, hæc leviora sunt, quàm ut Principes tantà Sapienciã
 & gravitate præditos movere debeant. Item, aliqui si illæ veteres
 fabulæ Gallis patrocinantur, perinde poterunt à Turcis Trojam
 petere atq; à nobis Imperium: quia perhibent, se ab Hectoris filio
 natos esse. Et etiamsi natio non impediret, tamen è Republ. non e-
 rit, quia fines ac ditionem suam Gallus amplificare volet, prout lo-
 quentem ita producit Moguntinum Sleidanus. (ss) Ergò Franciscus
 Rex Galliarum etiam tunc repulsam ferebat; de quo ita cecinit
 Hermannus Nuenarius Comes, Legatus Hispanicus:
 Cum sis Franciscus Gallus, Rex Gallice, quum sis,
 Imperium possis quã ratione tibi?
 Franciscus nemo est hoc Cæsar nomine factus,
 Nec Gallus me quis sospite Cæsar erit.
 Cæsar Germanus mihi Rex & Carolus esto,
 Quare Francisce & Galle repulse vale.

CONCLUSIO VI.

Hodie Imperiū penes Principem est è familia potentissimã
 Archiducum Austriæ citra præjudicium tamen liberta-
 tis Imperii Romani. Exe-

(pp) lib. 2. de orig. Francie. cap. 5. (qq) in Orat. ad Imperat. Maximil.
 de eiusdem & Germania laudibus (rr) R. II. qu. 5. n. 27. (ss) lib. 1.
 Comment. pag. m. 20.

Exegetis.

Cum in Germaniâ nulla familia superesset par ferendis sumptibus, quos Regia Majestas requirit, Seculo XVI. necessitas adegit Electores Principes ex una familia Austriacâ Reges creare. Nec immeritò; quis enim totius Serenissimæ familiæ Austriacæ dotes gentilitias, incredibilem Clementiam, bonitatem, beneficentiam, moderationem, affabilitatem, mansuetudinem, splendidissimo lumine nitescentem non perspexit? Sanè Domum Austriacam intra quindecim annorum spatium, omnibus in orbe Christiano regnis vel Reges, vel Reginas dedisse exceptâ Scotiâ, refert Ens. (tt) Nec per hoc liberæ electioni præjudicium adferri ullum ostendit Carpoz. (uu) Cum aliis forsan permoti rationibus Archiprincipes Electores, ex alienâ familiâ in solium Imperiale quem sublimare haud prohibeantur, suffulti hoc Capitulationis membro, Veri: Und insonderhet sollen und wollen wir auch. Quo omni periculo ac juri præscriptionis, si quod metuendum, satis & sufficienter occurritur.

CONCLUSIO. VII.

Certa ætas in Imperatore non est definita.

Exegetis.

Olim lege Annariâ definitum erat, quo quisq; ætatis anno, Magistratum quemq; possit capere; & verò exactis demùm VI. & XXX. annis, Ædilitas, (qvæ proximè excipiebat quæsturam) legitime iniretur: Itaq; quâ ætate Imperatoriam quis dignitatem adipisci queat debeatq;, non inconveniens videtur hîc quæri? Et nihil certi in legibus hac de re haberi dicendum censeo. Temporum testes historias si consulamus, nunc provecioris ætatis, nunc minoris Imperatores extiterint, veluti Otto III. admodum puer electus, Daniel; Otto (ww) Henricus III. anno ætatis duodecimo; Henricus IV. octavo; Fridericum II. anno vigesimo; & Wilhelmum itidem vigesimo anno ad fasces Imperij pervenisse discimus ex Cuspiniano, (xx) Limnæo, (yy). Enimverò cum in Electoribus annus decimus octavus legitima & perfecta constituatur ætas, ex præscripto

D 2

A, B.

(tt) lib. 1. bes. Polit. apotelesm. 6. p. 147. (uu) de L. Reg. German. cap. XI. sect. 2. num. 23. (ww) de Jur. Publ. cap. 8. (xx) In eorum vitâ. (yy) lib. 2. Jur. Publ. cap. 2. n. 64.

A. B. (zz) non imperfectior ea in Casare etiam erit habenda. Interea, si Serenissimi Electores ejusmodi electionem è Republ. esse judicaverint, infanti dignitatem hanc conferri posse haut dubito. Quod si obstat, vel præcipitanter nimis, vel non maturo consilio ab Imperatore in tenerâ adhuc ætate quidquam forsân tentari posse, Consiliatorum prudentiâ & gravitate id facile correctum iri respondeo, idq; ex voto Electoris Moguntini apud Sleidanû, [a] Ætate, inquit ille, quidem non est magna, sed tamen idonea nunc & matura reb; gerendus: utetur etiam avi sui Maximiliani Imperatoris defuncti consiliariis, & Germaniæ Principibus aliquot delectis. Nec enim Principis, quâcund; ætate sit, magis condecorat latera, Comitatumq; honorificentius exornat, quàm prudentum Consiliatorum Canities: unde totius Principatus profluit autoritas, & maxima hinc regnâtis, dignitas in hominum admirationem abducitur, Anton. Guevarra. (b) **CONCLUSIO IIX.**

Cæsar DOMINUS mundi dicitur,
Exegetis.

Non ipsi solummodò Imperatores gloriati sunt se esse Dominos Mundi, uti Antoninus Pius (c) & Imp. Ludovicus IV. ac Fridericus Pulcher, in hæc prorum pentes verba: *Das wir das Römische Reich über alle die Welt mit einander gleich als eine Person besitzen sollen / und wollen / apud Goldast. (d)* sed & Bartolus hæreseos accusare videtur illos, qui universum totius orbis Dominum Imperatoribus demtum voluerint, (e) testante Dn. Arnisæo (f). Sed ridiculû est, inquit Ludovicus Vives (g) affirmare, Imperatorem Romanum jus habere in totum orbem terrarum; cuius nunquam fuit Dominus. An ergo pomposè duntaxat, ac nimis superbè Imp. de totius orbis regimine gloriosos putemus? ita quidem autumat Gallorum Politicus Bodinus, (h) cui tanti est patriæ caritas, ut etiâ ab Afincorû maiestate illius supremum præconium mutuetur, quando contra Aristotelem lib. 8. Histor. animal. cap. 18. negantem, ex candescens, in-

(zz) tit. VII. (a) lib. 1. Comm. pag. 22. (b) lib. 3. Horolog. Princip. c. 58. (c) in famosâ g. n. ad L. Rhod. de jactu (d) in Reichs sârungeu p. 143. [e] in l. hostes. 24. n. de captiv. & postl. revers. [f] de J. Majest. lib. 1. cap. 2. n. 3. [g] in Notis ad August. de C. D. (h) lib. 1. de Republ. cap. 9. num. 129.

totâ ferè Gallia ac potissimum in agris Andium & Arvernorum
sinos robustos & mulos robustissimos nasci scribit, in Theatr. Nat.
lib. 3. Sed quid opus hoc subterfugio, cum hæc omnia civiliter
de Imperio in orbem Romanum intelligenda esse dudum inter eru-
ditos convenerit, assidente Nobiliss. Dn D. Lysero, P. P. (1) Et ita etiã
exaudiendum esse duco illud Evangelistæ: Augustum scilicet sub
causum revocasse *Πολύ τῶν δειπλεῖν*. (k) Nec absurda hæc, & in-
frequens erit locutio, quando de majori mundi totius parte, quam
olim Romani possidebant, Synecdochicè, & adhibitâ temperandâ
particulâ penè, orbem totum intellectum velimus; ita enim ipse lo-
quitur Imperator, (l) qvò sensu salvari posse verba hæc puto. Vide
insuper Grotium; (m) & ad eundem Joh. à Felden; (n) Magnif. item
Carpzovium; (o) **CONCLUSIO. IX.**

Non peccant Electores Juramentâ ab Imperatore sumentes.
Exegesis.

Turpè est, inquit Belisarius ille apud Procopium, cum aliis omni-
bus, quibus vel minima virtus est cordi, tum imprimis Principi viro
mentiti, ac fidem fallere; Jus jurandum autem & pacta etiã scri-
pto sancita violare, ne abjectissimò quidem homini decorum esse
arbitror. An verò sacrilegij arguere queamus Electores nuda Impe-
ratoris verba & promissa in suspensionem vocantes, & jusjurandum
ab eo sumentes? Absit. Contra insolentiam n. Imperantis haud co-
gitatam aut prævisam prudenter ac provide hoc modo illi agunt,
more aliarum Rerumpublicarum. Unde à primò statim electionis
momento mos invaluit in Imperio, ne quisquam sine certâ pacio-
ne & conditionibus præscriptis ad solum Imperiale admittatur;
Cuspinianus, (p) qvî mos postea in legem abiit fundamentalem; qvâ
de re eleganter scripsit Julius Pflug; Episcopus Numburgensis (q)
Ad hoc institutum, inquit, accessit alterum non minus bonû ac sa-
lubre; ut, qvî in illo excelso honoris gradu collocarentur, ne durius,
quam oportet, regnarent, anteqvàm aliis imperare inciperent, eas
leges quodammodo imponerent sibi; nihil ut contra Ecclesiã Chri-
stianam atq; Rempubl. nostram; ejusq; libertatem facerent.

(1) in di. p. sua de Propriet. ver. num. penult. (k) Luc. c. 3. vers. 1. (l) in No-
vel. 24. in p. (m) lib. 2. de jur. bell. ac Pac. cap. 22. n. 13. pag. 308. (n) in
Notis ad dist. loc. Grov. pag. m. 117. (o) de L. Regia German. cap. VII.
dist. 4. n. 9. seqq. (p) in vita Conradi 2. (q) In orat. de Rep. Ger. Ger.

CONCLUSIO. X.

Habet suum iudicem Caesarea Majestas.

Exegetis.

Quemadmodum alijs legibus non est solutus omnibus Imp-
rator, uti communiter tradunt Doctores, Dn. Carpzov. (r) Fach-
nauus, (s) Dn. Hahnus, (t) Franzkius (u) Riemer. (w) Quibus
cum planè consentit Matth. Bortius apud Arumzum, (x) videatur
& Armiseus (y) Boxhornius: (z) ita imperatorem quoq; judican-
di potestatem ex praescripto A. B. Comiti Palatino novimus indol-
tam. Utrum verò Principum voluntate in Palatinum fuerit trans-
latum jus hoc speciale, an per tacitam consuetudinem sit intro-
ductum, meretur quari. Prius probare quidam annuntur ex Chron.
Georg. Alt. Norimberg. quem locum ita refert Goldastus; (aa) ubi:
Bey diesen Zeiten machten erliche des Reichs Fürsten/ und besonders
die geistliche Churfürsten wieder Kayser Albrecht Bündniß mit einan-
der/ den beschuldigen sie/ daß er Adolphen seinen Herren in einem
Krieg umbbracht hette/ deswegen Er denn Königlichere Ehre unwür-
dig were. Darumb setzten die andern fürnehmsten Fürsten Teurscher
Nation/ Herrn Adolphen Pfalzgraffen beyrn Rhein zu einem Rich-
ter des H. Reichs/ also daß Er hinführo zu künfftigen Zeiten aus seiner
Zapferkeit/ dasselbe Ampt vollführen solte/ auff daß die Römischen Kö-
nige beweget würden nichts übles/ oder Scheltung würdigen im Reich
vorzunehmen/ dadurch sie der Römischen Königlichren Hobeit unwür-
dig geschänet werden möchten. Antè Alberti verò tempora idem jus
Palatino competisse evincunt libri Saxonici, qui ante illius tempo-
ra conscripti, ut etiam laudatus testatur Goldastus. (bb) Speculò
enim in Saxonico, (cc) ita habent verba: Also ist auch der Pfalz-
graff über den Kayser/ & in lib. Weichbild: (dd) Nun horet und ver-
nehmet/ wer über den König richten sol/ &c. Das sol thun der Pfalz-
graff von dem Rhein/ Ergò per tacitam potius consuetudinem an-

(r) in Tract. de L. Regiâ Germ. cap. XII. sect. 1. n. 41. & 42. & sect. 2.
n. 1. 2. & seqq. (s) lib. 1. Contror. jur. cap. 2. (t) obs. ad D. de LL. n. 7. (u)
Exerc. 1. qp. 8. (w) Dec. ad. 1. qp. 7. (x) Volum. 1. discurs. 8. n. 31. 55. seqq.
(y) de jur. Majest. libr. 1. cap. 3. & libr. 1. Doctrin. Polit. cap. XI. pag.
262. 261. 2. lib. 1. Inst. Pol. cap. 4. pag. 58. (aa) Tom. 1. Const. pag. 99. (bb)
in Dedicat. der Reichsstatuten. (cc) lib. 3. art. 52. in fin. (dd) art. 5.

te tempora Alberti etiam introductum fuit, Consentit A. B. (cc) ibi:
Sicut & Consuetudine introductum. Quamam verò causa agitari
possint coram hoc iudice, ventilandum nunc venit, sed cum res nō
satis sit decisa in A. B. (ff) inde finitè enim ibi concepta sunt ver-
ba: Super causis pro quibus impeditus fuerit, von Sächsen wegint
darumb er angemuth wird / ideoq; illius controversiæ prolixitati,
dum brevis esse laboro, me jam non immiscebo.

CONCLUSIO. XI.

Resignatio Imperatoriæ dignitatis, vel etiam depositio,
si qua sit, coram Electoribus peragitur.

Exegetis.

Quicumq; contulerunt potestatem aut dignitatem aliquam; in
illorum manus, ut ita loquar, potestatis & dignitatis faciendam re-
signationem, propositio certa videtur: at verò, num Papa subsume-
re possit, collationem Imperatoriæ dignitatis à se esse, ac proinde
concludere, apud se quod; resignationem institui, debere nulla nō
tenet me dubitatio. Si quidem tantum abest, ut hoc asserere liceat,
ut Romanum Pontificem potius circa constitutionem Regum &
Cæsatum non eligendi, nec etiam confirmandi, sed solum coronā
Cæsareā Germaniæ Reges inaugurandi jus esse probetur, ac proinde
iniquè postulasse Paulum IV. Pontificem, ut apud se Cæsareæ di-
gnitatis fieret renunciatio, manifestum sit. Inde vanam sapere ar-
rogantiam videmus illud Adriani IV. tempore Friderici Barbaros-
æ ad Moguntinum, Coloniensem & Trevirenssem Archiepiscopos
perscriptum: Unde habet Imperium Imperator, nisi à nobis? Ergo
per nos Imperat &c. Imperator totum quod habet, habet à nobis
apud Aveninum (gg) Certum ergo erit, coram Electoribus omninō
fieri debere renunciationem: quod nempe renuntiatio nihil sit ali-
ud, quàm remissio debitæ obedientiæ, fieriq; proinde debere co-
ram iis, per quos Imperator est constitutus; horum omnium autem
personam quasi referunt hodie VII. Electores, coram iisdem factū
esse renunciationem Caroli V. superiori seculo videmus. Ceterum
Principem etiam omnibus iuribus Majestatis gaudentem, si funda-
menta Reipubl. convellat, posse deponi, pleriq; fatentur. Cogun-
tur proinde etiam fateri, quod si Imperator iuribus illis, quæ ab E-
le&o.

(cc) cap. 3. §. final. (ff) dist. cap. 3. §. final. (gg) lib. 21. du q. 506.

8.
Electores accepit, abusus, velit Respubl. destruere fundamenta, enim posse merito deponi, utpote cum Electores & Principes Imperij magnam partem Majestatis juris participent. An vero Imperator, si quid iniqui committat, quod Respubl. non esse velit, etiam si Capitulationis legibus adversetur, jure possit deponi, quæstio alia est. Nec vero jure dari licentiam hoc modo infurgendi contra Unctum Domini Arniseus dudum ostendit. Et si contrarium Politicorum quisquam illud probatum ierit, fenestra rebellionis bellisq; intestinis proculdubio aperta erit; quoniam fieri vix potest per humani ingenii imbecillitatem, ut non interdum iniqui aliquid concernant. Si liceret igitur Principes exuere statim potestate propter iniqua quæque, nullum regnum, nullus Principatus, perinde ut nulla alia Respubl. vel ad breve tempus salva & tranquilla esse possit. Quod autem exempla concernit, depositionis nimirum Regum Casarumq; Germanicorum, reperiuntur illa in Adolpho Casare, Henrico IV. Friderico II. & Venceslao. Enim vero ad versus omnes penè, ipsi quidem ordines Imperij, suapte sponte nihil ferme moverunt, sed incitari potius pravis artibus Romanorum Pontificum. Unum Venceslaum omni dignitate exuerunt Electores ex propria sententiâ, ut & omnes ordines Carolum Crasum. Utrumq; facinus excusari solet, quod Ordinibus & Electoribus fas sit, omnibus modis cavere, ne quid detrimenti capiat Respublica à Regibus officio suo, non bene, vel legitime surgentibus. Ex historia autem illius ævi apparet, Caroli Crasii depositionem noeuisse plurimum Respubl. utpotè cum occasio ac ratio data fuerit invadendi varias Imperij partes, & nova regna per Italiam, Burgundiam & alibi cum summo Germaniæ detrimento instituenti: etsi haud degenere Successorem Arnolphum Carolus II. nactus sit.

Hæ sunt nostræ de nobilissima & diffusissima ista materia meditationes. Si quis fortè in his aliquid, quod omisum putat, desiderat; ille non animum fuisse, morem usitatum migrare, & tractatum de ista conscribere materiâ, sed ad disputandum saltem aliquid proponere voluisse, sciat. Intercèa luber pulcherrima illa Fab: Quintilianj (hh) verba recensere, quibus Discursui huic, propitio annuente Numine, sinem impono: Non differendum est Tyrocinium in senectutem, nam quotidiè merus crescit, majusq; sit semper, quod ausuri sumus; & dum deliberamus quando incipiendum sit, incipere jam serum. Quare fructum studiorum viridem & adhuc dulcem promi decet, dum & venia & spes est, & paratus farvar, & audere non dedecet; & si quid desit operi, supplet ætas, & si quæ dicta sunt juveniliter, pro indole accipiuntur.

(hh) lib. XII. Inst. Orat. cap. 6.

F I N I S.

Witteberg, Diss., 1664-65

ULB Halle

004 716 361

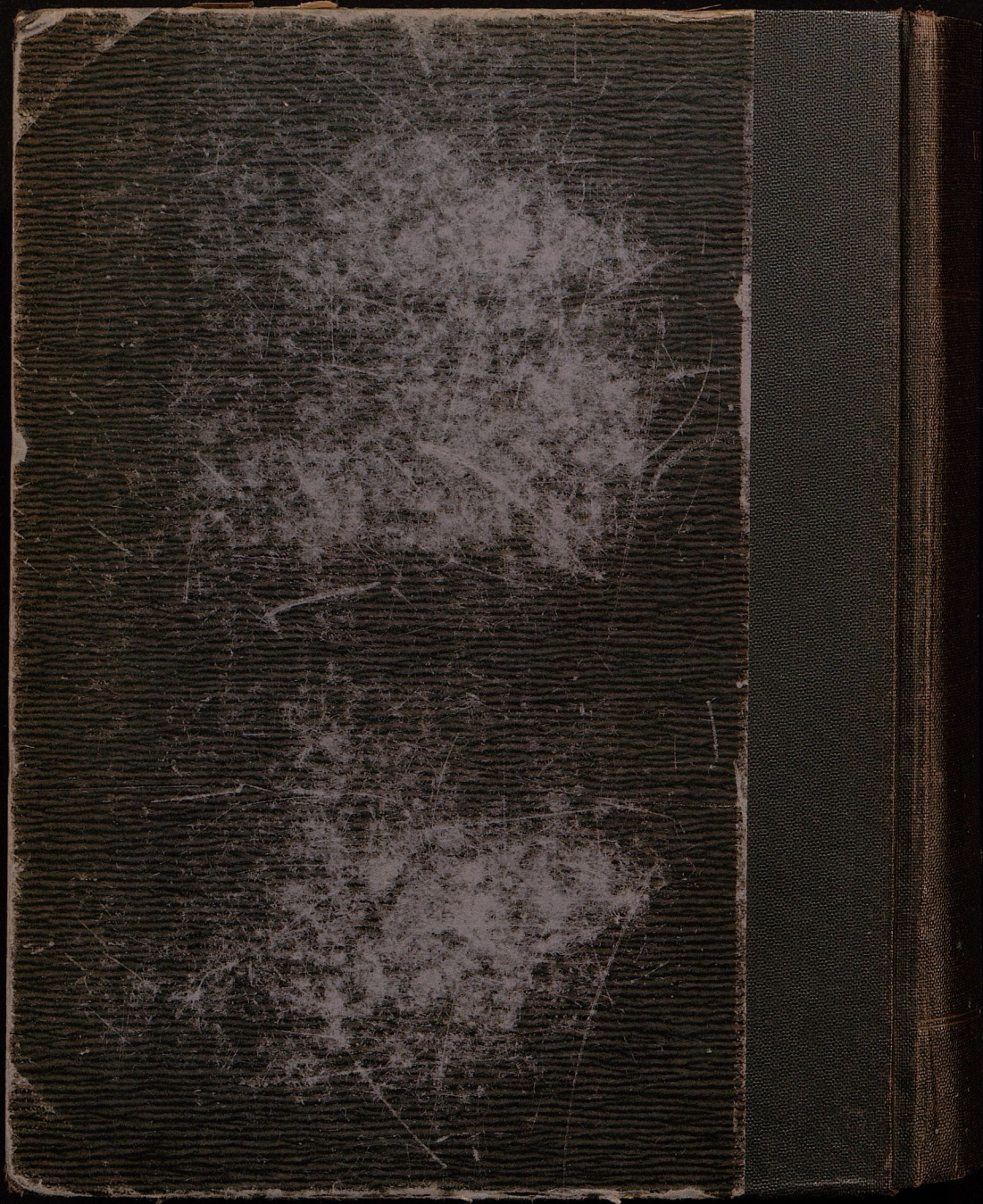

3

1

VD17

Farbkarte #13

B.I.G.

D. O. M. A.
DISPUTATIO JURITICA
DE
CELEBERRIMO POTENTISSIMOQUE
IMPERIO ROMA-
NO-GERMANICO,
in genere, & in specie
DE
IMPERATORE AUGUSTISSIMO,

Quem,
Magnifici JCozum Ordinis permissu,
VIRO-PRÆSIDE
NOBILISSIMO, AMPLISSIMO, CONSULTISSIMO ET
EXCELLENTISSIMO,
DN. WERNERO THEODORO MAR-
TINI, JCo & Antecessore hâc in Academia longè
Celeberrimo, Curia Electoralis, Consistorii Ecclesiastici,
Scabinatûs & Facultatis Juridicæ Assessore
gravissimo,
Dn. Patrono ac Præceptore suo maximoperè colendo,
Publicè suster ac defendere conabitur
Hans Heinrich à Râyn/
NOBIL. MISNIC.
In Auditorio JCozum
Ad d. Aprilis, 1664. horis consuetis.
WITTEBERGÆ,
Literis, FRIEDRIGI WILHELMI FINGELI.

10.
15

1664
9.6

18.

223.

3

4

